

Rolnummers 6962, 6969 en 6970
Arrest nr. 165/2019 van 7 november 2019

A R R E S T

In zake : de beroepen tot gedeeltelijke vernietiging van de wet van 25 december 2017 « tot wijziging van diverse bepalingen teneinde de gerechtelijke kantons te hervormen », ingesteld door Peter Verpoorten, door de gemeenten Kraainem en Wezembeek-Oppem en door Thierry Mertens en anderen.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters A. Alen en F. Daoût, en de rechters L. Lavrysen, J.-P. Moerman, P. Nihoul, T. Giet en J. Moerman, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Alen,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de beroepen en rechtspleging

a. Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 25 juni 2018 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 26 juni 2018, heeft Peter Verpoorten beroep tot vernietiging ingesteld van artikel 29 van de wet van 25 december 2017 « tot wijziging van diverse bepalingen teneinde de gerechtelijke kantons te hervormen », in zoverre het betrekking heeft op artikel 1, afdeling 1, punt 23, van het bijvoegsel bij het Gerechtelijk Wetboek (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 29 december 2017).

b. Bij twee verzoekschriften die aan het Hof zijn toegezonden bij op 28 juni 2018 ter post aangetekende brieven en ter griffie zijn ingekomen op 2 juli 2018, zijn beroepen tot vernietiging ingesteld van de artikelen 6, 8, 10, 11, 16, 23, 33, 40, 41 en 51 van dezelfde wet respectievelijk door de gemeente Kraainem en de gemeente Wezembeek-Oppem en door Thierry Mertens, Sylviane Hoebanx, Marc Bogaert en Christine Verbruggen, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. D. Lagasse en Mr. G. Ninane, advocaten bij de balie te Brussel.

Die zaken, ingeschreven onder de nummers 6962, 6969 en 6970 van de rol van het Hof, werden samengevoegd.

De Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. J. Vanpraet en Mr. Y. Peeters, advocaten bij de balie van West-Vlaanderen, heeft een memorie ingediend, de verzoekende partijen hebben een memorie van antwoord ingediend en de Ministerraad heeft ook een memorie van wederantwoord ingediend.

Bij beschikking van 26 juni 2019 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers J. Moerman en J.-P. Moerman te hebben gehoord, beslist dat de zaken in staat van wijzen zijn, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 17 juli 2019 en de zaken in beraad zullen worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, zijn de zaken op 17 juli 2019 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. In rechte

- A -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van de door de Ministerraad in de zaak nr. 6970 ingediende memories

A.1.1. De verzoekende partijen in de zaak nr. 6970 zijn van oordeel dat de door de Ministerraad in die zaak ingediende memories nietig zijn, omdat die memories in het Nederlands zijn opgesteld. Zij zetten uiteen dat de memories van de Ministerraad, krachtens artikel 62, tweede lid, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, in het Nederlands of het Frans moeten worden opgesteld, naar gelang van de regels bepaald in artikel 17, § 1, van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli

1966. Zij zijn van oordeel dat, wanneer het gaat om een beroep gericht tegen een federale wet, de zaak niet lokaliseerbaar is in een bepaald taalgebied en dat de Ministerraad om die reden en op grond van het voormelde artikel 17, § 1, dezelfde taal dient te gebruiken als die welke de verzoekende partijen gebruiken, te dezen het Frans. In ondergeschikte orde verzoeken zij het Hof de Ministerraad te bevelen een Franstalige memorie in te dienen.

A.1.2. De Ministerraad beklemtoont allereerst dat hij memories heeft ingediend die betrekking hebben op de samengevoegde zaken nrs. 6962, 6969 en 6970 en dat die memories hoe dan ook ontvankelijk zijn in de zaken nrs. 6962 en 6969. Hij is verder van oordeel dat de memories in de zaak nr. 6970 terecht in het Nederlands werden opgesteld, omdat de zaak gelokaliseerd is in het Nederlandse taalgebied. In louter ondergeschikte orde, is de Ministerraad van oordeel dat er geen reden is om zijn memories nietig te verklaren vermits de kennisgeving vanwege het Hof is gebeurd in het Nederlands en hij, op basis van die kennisgeving, redelijkerwijze ervan mocht uitgaan dat de rechtspleging verloopt in het Nederlands. Hij wijst nog erop dat de verzoekschriften in de zaken nrs. 6969 en 6970, op de uiteenzettingen van het belang na, volledig identiek zijn, waarbij dezelfde raadslieden de verzoekende partijen in die zaken vertegenwoordigen. Uit de memorie van antwoord van de verzoekende partijen in de zaak nr. 6970 blijkt volgens hem bovendien dat die partijen in de mogelijkheid waren te antwoorden op de memorie van de Ministerraad.

Ten aanzien van het belang van de verzoekende partijen

A.2.1. Het beroep in de zaak nr. 6962 is gericht tegen artikel 1, afdeling 1, punt 23, van het bijvoegsel bij het Gerechtelijk Wetboek, zoals vervangen bij artikel 29 van de wet van 25 december 2017 « tot wijziging van diverse bepalingen teneinde de gerechtelijke kantons te hervormen » (hierna : de wet van 25 december 2017).

De verzoekende partij zet uiteen dat de bestreden bepaling het oude gerechtelijk kanton Herentals opdoekt en voegt bij het nieuwe gerechtelijk kanton Westerlo, en daarbij bepaalt dat de vrederechter van dat kanton zetelt in Westerlo. Zij is van oordeel dat zij als inwoner van de stad Herentals en als in Herentals gevestigde advocaat belang heeft bij haar beroep, vermits de verplaatsing van de zetel van het kanton naar Westerlo met zich meebrengt dat zij, haar medewerkers en haar cliënten een grotere afstand dan voorheen moeten afleggen om zich naar de zetel van het kanton te begeven. Zij wijst in dit kader erop dat Westerlo moeilijker te bereiken is met het openbaar vervoer dan Herentals. Zij meent eveneens dat het recht van haar cliënten om aanwezig te zijn bij de behandeling van hun zaak in het gedrang komt door de bestreden bepaling.

A.2.2. De Ministerraad is van oordeel dat de verzoekende partij in de zaak nr. 6962 niet doet blijken van een belang bij haar beroep. Hij wijst erop dat die partij als advocaat op twee plaatsen kantoor houdt, namelijk in Herentals en in Ham, en dat de verplaatsing van de zetel van het desbetreffende kanton naar Westerlo met zich meebrengt dat de afstand tussen het kantoor in Ham en het vredegerecht in Westerlo kleiner is dan de afstand tussen dat kantoor en het vredegerecht in Herentals. In zoverre zij zich beroept op het recht van haar cliënten om aanwezig te zijn bij de behandeling van de zaak, doet de Ministerraad gelden dat een verzoekende partij zich ter staving van haar belang niet kan beroepen op rechten van derden.

A.3.1. De beroepen in de zaken nrs. 6969 en 6970 zijn gericht tegen de artikelen 6, 8, 10, 11, 16, 23, 33, 40, 41 en 51 van de wet van 25 december 2017.

De verzoekende partijen in de zaak nr. 6969, meer bepaald de gemeenten Kraainem en Wezembeek-Oppem, zijn van oordeel dat zij een belang hebben bij hun beroep, vermits zij zich, door de opheffing van de zetel van het vredegerecht te Kraainem, voor de rechtsgeschillen waarbij zij zijn betrokken, moeten begeven naar het vredegerecht te Sint-Genesius-Rode. Zij wijzen erop dat zij eigenaar zijn van meerdere woningen die zij verhuren en dat onder meer huurgeschillen en geschillen waarvan het bedrag van de eis 5 000 euro niet te boven gaat, behoren tot de bevoegdheid van de vrederechter. Zij doen bovendien gelden dat de bevoegde minister tijdens de parlementaire voorbereiding van de bestreden wet erop heeft gewezen dat de opheffing van de zetel van het vredegerecht te Kraainem door de betrokken gemeenten kan worden gecompenseerd op basis van artikel 66, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek, dat voorziet in de mogelijkheid om het vredegerecht te laten zetelen in een andere gemeente wanneer die gemeente kosteloos een lokaal ter beschikking stelt van de vrederechter. Zij menen dat de bestreden bepalingen aldus ook een weerslag kunnen hebben op de financiën van de gemeente en zijn van oordeel dat ook daaruit volgt dat zij een belang hebben bij hun beroep.

De verzoekende partijen in de zaak nr. 6970 zetten uiteen dat zij gedomicilieerd zijn in Kraainem en in Wezembeek-Oppem, en dat de opheffing van de zetel van het vredegericht te Kraainem met zich meebrengt dat zij zich voor geschillen waarbij zij zijn betrokken en die tot de bevoegdheid van de vrederechter behoren, moeten begeven naar Sint-Genesius-Rode. Zij zijn van oordeel dat zij aldus doen blijken van een belang bij hun beroep.

A.3.2. De Ministerraad is van oordeel dat de verzoekende partijen in de zaak nr. 6969, als publiekrechtelijke rechtspersonen, niet over het vereiste belang beschikken om een beroep in te dienen tegen een wet waarbij de gerechtelijke kantons worden hervormd. Hij verwijst in dit kader naar het arrest nr. 62/2000 van 30 mei 2000 van het Hof. In zoverre die gemeenten zich beroepen op hun hoedanigheid van eigenaar en verhuurder van woningen, meent de Ministerraad dat het door hen aangevoerde nadeel louter hypothetisch is, vermits op geen enkele wijze wordt aangetoond dat zij woningen verhuren en dat die activiteit leidt tot geschillen die behoren tot de bevoegdheid van de vrederechter. In zoverre die gemeenten ter staving van hun belang verwijzen naar artikel 66, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek, doet de Ministerraad gelden dat de verzoekende partijen zich in de voorliggende zaak niet kunnen beroepen op vermeende nadelen die voortvloeien uit een bepaling die niet het voorwerp uitmaakt van het beroep.

Hij meent ten slotte dat de verzoekende partijen in de zaak nr. 6970 evenmin doen blijken van een belang, omdat het door hen aangevoerde nadeel louter hypothetisch en niet actueel is.

Ten gronde

In de zaak nr. 6962

A.4.1. Het eerste middel in de zaak nr. 6962 is afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat de bestreden bepaling, zonder redelijke verantwoording, de zetel van het in die bepaling bedoelde kanton toewijst aan de gemeente Westerlo in plaats van aan de stad Herentals, waardoor de inwoners van Herentals worden gediscrimineerd ten aanzien van de inwoners van Westerlo.

A.4.2. De verzoekende partij is van oordeel dat alle objectieve criteria die kunnen worden aangewend bij het bepalen van de zetel van een vredegericht, zoals het aantal inwoners, de bevolkingsdichtheid, het aantal te behandelen dossiers, de ruimtelijke planning en de mobiliteit, pleiten in het voordeel van het behoud van de zetel van het vredegericht in Herentals. Zij betwist de door de bevoegde minister tijdens de parlementaire voorbereiding gegeven verantwoording.

A.5.1. Het tweede middel in de zaak nr. 6962 is afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat de bestreden bepaling, zonder redelijke verantwoording, de zetel van het in die bepaling bedoelde kanton toewijst aan de gemeente Westerlo in plaats van aan de stad Herentals, terwijl de toewijzing van de zetel van de andere gerechtelijke kantons gebaseerd is op objectieve criteria, waardoor de inwoners van Herentals worden gediscrimineerd ten aanzien van de overige inwoners van het Rijk.

A.5.2. Uit de parlementaire voorbereiding leidt de verzoekende partij af dat de toewijzing van de zetel van de andere gerechtelijke kantons gebeurd is op basis van objectieve criteria. Zij meent dat het discriminerend is voor de inwoners van Herentals dat die objectieve criteria niet werden toegepast bij de maatregel betreffende het verplaatsen van de zetel van het gerechtelijk kanton van Herentals naar Westerlo.

A.6.1. De Ministerraad is allereerst van oordeel dat beide door de verzoekende partij aangevoerde middelen onontvankelijk zijn, omdat de bestreden bepaling geen verschil in behandeling in het leven roept tussen, enerzijds, de inwoners van Herentals en, anderzijds, de inwoners van Westerlo en de overige inwoners van het Rijk. Hij doet gelden dat de bestreden bepaling uitsluitend erin voorziet dat de zetel van het betrokken kanton gevestigd is te Westerlo, en dat die bepaling zonder onderscheid geldt voor alle rechtzoekenden en hun advocaten die zich tot het vredegericht van het betrokken kanton wenden. De Ministerraad is van oordeel dat de kritiek van de verzoekende partij in wezen betrekking heeft op het feit dat de zetel van het desbetreffende kanton onder de vroegere regeling was gevestigd in Herentals. Hij meent echter dat het in het kader van een toetsing aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet relevant is om de vroegere regeling te vergelijken met de nieuwe regeling.

A.6.2. In ondergeschikte orde is de Ministerraad van oordeel dat de in de zaak nr. 6962 aangevoerde middelen niet gegrond zijn. Hij beklemtoont dat het aan de wetgever toekomt om de indeling van de gerechtelijke kantons te bepalen, evenals om de plaats van de zetel van het vrederecht aan te wijzen. Uit de parlementaire voorbereiding leidt hij af dat de zetel van het desbetreffende kanton werd gevestigd in Westerlo, onder meer omdat het gebouw in Herentals een gehuurd gebouw is dat grondig gerenoveerd moet worden, terwijl het gebouw in Westerlo eigendom van de Staat is en bovendien reeds gerenoveerd werd. Hij meent dat de andere criteria die de verzoekende partij aanhaalt in het voorliggende geval niet van dien aard zijn dat de door de wetgever gemaakte keuze kennelijk onredelijk zou worden.

In de zaken nrs. 6969 en 6970

A.7. Het enige middel in de zaken nrs. 6969 en 6970 is afgeleid uit de schending van de artikelen 10, 11 en 13 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 4, laatste lid, en 157bis ervan, met de artikelen 6 en 13 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 14 van het Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, doordat de bestreden bepalingen de zetel van het vrederecht te Kraainem opheffen.

A.8.1. In een eerste onderdeel van het middel, voeren de verzoekende partijen aan dat de bestreden bepalingen, door voor alle gerechtelijke kantons waarin er meerdere zetels van het vrederecht waren, te bepalen dat er voortaan slechts één zetel van het vrederecht is, zonder redelijke verantwoording, de volgende situaties, die naar hun oordeel wezenlijk verschillend zijn, op een gelijke wijze behandelen : enerzijds, de situatie van de rechtsonderhorigen van het vrederecht te Sint-Genesius-Rode, voor wie een bijzondere taalregeling geldt die slechts kan worden gewijzigd door middel van een wet aangenomen met een bijzondere meerderheid en, anderzijds, de situatie van de rechtsonderhorigen van andere vrederechten voor wie geen bijzondere taalregeling geldt.

A.8.2. De verzoekende partijen zetten uiteen dat het kanton Kraainem-Sint-Genesius-Rode uitsluitend bestaat uit faciliteitengemeenten, dat het kanton tot de inwerkingtreding van de bestreden bepalingen twee zetels telde, namelijk één te Kraainem en één te Sint-Genesius-Rode, en dat de bestreden bepalingen de zetel te Kraainem opheffen.

Zij wijzen erop dat artikel 7bis van de wet van 15 juni 1935 « op het gebruik der talen in gerechtszaken » voorziet in een bijzondere regeling voor de vrederechten van Sint-Genesius-Rode en Meise, inhoudende dat de verweerder met woonplaats te Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel of Wezembeek-Oppem kan vragen dat de rechtspleging in de Franse taal wordt voortgezet. Zij zijn van oordeel dat dit bijzondere taalstatuut een essentieel element vormt van het gebruik der talen in het gerechtelijk arrondissement Brussel, dat, krachtens de artikelen 4, laatste lid, en 157bis, van de Grondwet, slechts kan worden gewijzigd door middel van een wet aangenomen met een bijzondere meerderheid. Zij wijzen ook erop dat het voormelde artikel 7bis vóór de wijziging ervan bij de bestreden bepalingen uitdrukkelijk melding maakte van een zetel van het vrederecht te Kraainem. Zij menen dat er geen redelijke verantwoording is voor de door middel van een gewone wet gerealiseerde gelijke behandeling van de rechtsonderhorigen van het vrederecht te Sint-Genesius-Rode voor wie een bijzondere taalregeling geldt, enerzijds, en de rechtsonderhorigen van andere vrederechten, anderzijds.

A.9.1. De Ministerraad is van oordeel dat het eerste onderdeel van het middel niet gegrond is. Hij beklemtoont dat de bestreden bepalingen noch de samenstelling van het kanton Kraainem-Sint-Genesius-Rode, noch de regels inzake het taalgebruik in gerechtszaken die gelden in dat kanton, wijzigen. De bestreden bepalingen voorzien volgens hem louter in de opheffing van de zetel van het kanton te Kraainem.

A.9.2. Met verwijzing naar rechtspraak van het Hof, is de Ministerraad van oordeel dat het bestaan van een zetel van het vrederecht te Kraainem niet kan worden gekwalificeerd als een essentieel element in de zin van artikel 157bis van de Grondwet, zodat een wijziging op dat vlak niet dient te gebeuren door middel van een wet aangenomen met een bijzondere meerderheid. Om die reden meent hij ook dat de rechtsonderhorigen van het vrederecht te Sint-Genesius-Rode zich niet bevinden in een situatie die wezenlijk verschilt van die van de rechtsonderhorigen van andere vrederechten.

A.9.3. In zoverre de verzoekende partijen in hun memorie van antwoord een verschil in behandeling tussen inwoners van faciliteitengemeenten bekritisieren, is de Ministerraad van oordeel dat die grief een nieuw middel betreft en aldus niet ontvankelijk is.

A.10.1. In een tweede onderdeel van het middel voeren de verzoekende partijen aan dat de bestreden bepalingen, door de opheffing van de zetel van het vredegerrecht te Kraainem, op een onevenredige wijze afbreuk doen aan het recht op toegang tot een rechter, zoals gewaarborgd door de in het middel vermelde grondwets- en verdragsbepalingen.

A.10.2. De verzoekende partijen zetten uiteen dat de inwoners van Kraainem en Wezembeek-Oppem, door de opheffing van de zetel van het vredegerrecht te Kraainem, verplicht zijn om zich voor de geschillen waarbij zij zijn betrokken te verplaatsen naar Sint-Genesius-Rode. Zij menen dat, gelet op de moeilijke toegang tot het vredegerrecht van Sint-Genesius-Rode, de desbetreffende rechtsonderhorigen worden ontmoedigd om zich in rechte te verdedigen voor de vrederechter.

A.11. Met verwijzing naar rechtspraak van het Hof, doet de Ministerraad gelden dat het recht op toegang tot de rechter de wetgever niet verhindert om over te gaan tot een nieuwe indeling van de gerechtelijke kantons, waarmee een verbetering van de rechtsbedeling wordt beoogd. Hij is van oordeel dat de opheffing van de zetel te Kraainem bijdraagt tot de door de wetgever nagestreefde efficiëntere besteding van de beschikbare middelen. Hij wijst erop dat de wetgever zich in dit kader onder meer tot doel heeft gesteld om alle zogenaamde dubbel- en trippelkantons te centraliseren, zodat de vrederechters en de griffiers zich niet meer dienen te verplaatsen naar een andere zetel. Hij wijst ook erop dat het kanton Sint-Genesius-Rode een klein kanton betreft met een laag aantal inwoners en een lage werklast en dat het gebouw te Kraainem met huisvestingsproblemen kampt, ten gevolge waarvan het reeds in 2015 werd verlaten. Rekening houdend met de door de wetgever nagestreefde doelstellingen, is de Ministerraad van oordeel dat de afstand tussen de gemeenten Kraainem en Wezembeek-Oppem, enerzijds, en de zetel van het vredegerrecht te Sint-Genesius-Rode, anderzijds, niet van dien aard is dat het recht op toegang tot de rechter op disproportionele wijze wordt beperkt.

- B -

Ten aanzien van de bestreden bepalingen en de context ervan

B.1. De wet van 25 december 2017 « tot wijziging van diverse bepalingen teneinde de gerechtelijke kantons te hervormen » (hierna : de wet van 25 december 2017) hertekent de kaart van de gerechtelijke kantons op een wijze dat « het aantal vredegerrechten daalt met het oog op een efficiëntere werking en een betere werklastverdeling » en « dit met respect voor de nabijheid van justitie voor de burger », waarbij rekening werd gehouden met het feit « dat de spreiding van de vredegerrechten op vandaag gebaseerd is op afstanden die op het vlak van toegankelijkheid door de moderne transport- en communicatiemiddelen en de voortschrijdende informatisering gedeeltelijk aan relevantie heeft ingeboet » (*Parl. St.*, Kamer, 2017-2018, DOC 54-2695/001, p. 4).

Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat het hervormingsplan bestaat uit drie fasen :

« De eerste fase die reeds in 2016 werd aangevat, betrof de centralisering naar één zetel voor de kantons met twee of meer zetels. Deze centralisatie wordt in dit ontwerp wettelijk verankerd.

De tweede fase betreft de samenvoeging van griffies, veelal in stedelijke context, waarbij één enkele griffie wordt verbonden aan verschillende vrederechten waardoor het griffiepersoneel efficiënt kan worden ingezet. [...]

Dit huidige ontwerp is de concretisering van de derde en laatste fase in het hervormingsplan en hertekent de kaart van de gerechtelijke kantons [...]. Het ontwerp vermindert het aantal gerechtelijk kantons van 187 tot 162 » (*ibid.*).

B.2.1. De beroepen in de zaken nrs. 6962, 6969 en 6970 betreffen deelaspecten van de voormelde hervorming van de gerechtelijke kantons.

B.2.2. Het beroep in de zaak nr. 6962 is gericht tegen artikel 1, afdeling 1, punt 23, van het bijvoegsel bij het Gerechtelijk Wetboek, zoals vervangen bij artikel 29 van de wet van 25 december 2017, dat bepaalt :

« De stad Herentals en de gemeenten Grobbendonk, Herselt, Laakdal, Olen, Vorselaar en Westerlo vormen een gerechtelijk kanton; de zetel van het gerecht is gevestigd te Westerlo ».

Uit het verzoekschrift in de zaak nr. 6962 blijkt dat die bepaling uitsluitend wordt bestreden in zoverre erin wordt bepaald dat de zetel van het gerecht van het desbetreffende gerechtelijk kanton is gevestigd te Westerlo.

B.2.3. De beroepen in de zaken nrs. 6969 en 6970 zijn gericht tegen de artikelen 6, 8, 10, 11, 16, 23, 33, 40, 41 en 51 van de wet van 25 december 2017.

Vóór de bestreden wet telde het gerechtelijk kanton dat bestaat uit de gemeenten Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode en Wezembeek-Oppem, twee zetels van het vrederecht, namelijk één te Sint-Genesius-Rode en één te Kraainem. De bestreden bepalingen, die geen wijzigingen aanbrengen in de grenzen van het desbetreffende kanton, heffen de zetel van het vrederecht te Kraainem op.

Uit de verzoekschriften in de zaken nrs. 6969 en 6970 blijkt dat de voormelde bepalingen van de wet van 25 december 2017 uitsluitend worden bestreden in zoverre zij de zetel van het vrederecht te Kraainem opheffen.

De bestreden artikelen bepalen :

« Art. 6. In artikel 7*bis*, § 1, eerste lid, van [de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken], ingevoegd bij de wet van 9 augustus 1963 en vervangen bij de wet van 19 juli 2012, worden de woorden ‘ Voor de vrederechten van Kraainem, Sint-Genesius-Rode ’ vervangen door de woorden ‘ Voor de vrederechten van Sint-Genesius-Rode ’ ».

« Art. 8. In artikel 42, derde lid, van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 19 juli 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

[...]

3° de woorden ‘ Kraainem-Sint-Genesius-Rode ’ worden vervangen door de woorden ‘ Sint-Genesius-Rode ’;

[...] ».

« Art. 10. In artikel 46 van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 25 maart 1999, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

[...]

8° de woorden ‘ Kraainem-Sint-Genesius-Rode ’ worden vervangen door de woorden ‘ Sint-Genesius-Rode ’ ».

« Art. 11. In artikel 53 van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 20 december 1957 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 6 januari 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

[...]

16° in paragraaf 5, derde lid, ingevoegd bij de bepaling onder 9°, worden de woorden ‘ Kraainem-Sint-Genesius-Rode ’ vervangen door de woorden ‘ Sint-Genesius-Rode ’;

[...] ».

« Art. 16. In artikel 186*bis*, vierde lid, van [het Gerechtelijk Wetboek], ingevoegd bij de wet van 22 december 1998 en gewijzigd bij de wet van 1 december 2013, worden de woorden ‘ Kraainem en ’ opgeheven ».

« Art. 23. In artikel 412, § 1, 1°, d), derde lid, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 15 juli 2013, worden de woorden ‘ Kraainem en ’ opgeheven ».

« Art. 33. In artikel 1 van [het bijvoegsel bij het Gerechtelijk Wetboek], vervangen bij de wet van 25 maart 1999 en gewijzigd bij de wetten van 27 april 2001, 11 maart 2003, 20 december 2005 en 19 juli 2012, wordt afdeling 5 vervangen als volgt :

‘ Afdeling 5. - Provincie Vlaams-Brabant

[...]

3. De gemeenten Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode en Wezembeek-Oppeem vormen een gerechtelijk kanton; de zetel van het gerecht is gevestigd te Sint-Genesius-Rode.

[...] ’ ».

« Art. 40. In artikel 3 van hetzelfde bijvoegsel, vervangen bij de wet van 1 december 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

[...]

f) in de bepaling onder 5 worden de woorden ‘ Kraainem-Sint-Genesius-Rode ’ vervangen door de woorden ‘ Sint-Genesius-Rode ’ ».

« Art. 41. In artikel 4 van hetzelfde bijvoegsel, vervangen bij de wet van 1 december 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

[...]

e) in de bepaling onder 4 worden de woorden ‘ Kraainem-Sint-Genesius-Rode ’ vervangen door de woorden ‘ Sint-Genesius-Rode ’;

[...] ».

« Art. 51. § 1. De artikelen 5, 2°, 7, 2°, 9, 11, 1° tot 9°, 12, 27, 28, 42 tot 45 en 47 tot 51 treden in werking op 1 januari 2018.

§ 2. De artikelen 2 tot 5, 1°, 6, 7, 1°, 8, 10, 11, 10° tot 17°, 13 tot 26, 29 tot 41 en 46 treden in werking op de door de Koning bepaalde datum en uiterlijk op 1 januari 2020 ».

B.3. Uit artikel 51 van de wet van 25 december 2017 volgt dat de bestreden bepalingen in werking treden op de door de Koning bepaalde datum en uiterlijk op 1 januari 2020. Het eveneens bestreden artikel 51 is evenwel in werking getreden op 1 januari 2018.

Artikel 5 van het koninklijk besluit van 23 april 2018 « genomen in uitvoering van artikel 51, § 2, van de wet van 25 december 2017 tot wijziging van diverse bepalingen teneinde de gerechtelijke kantons te hervormen en houdende wijziging van diverse koninklijke besluiten naar aanleiding van die inwerkingtredingen » stelt de datum van inwerkingtreding van de bepalingen betreffende de opheffing van de zetel van het vredegerecht te Kraainem vast op 1 juni 2018. Artikel 6 van het koninklijk besluit van 7 april 2019 « genomen in uitvoering van artikel 51, § 2, van de wet van 25 december 2017 tot wijziging van diverse bepalingen teneinde de gerechtelijke kantons te hervormen en houdende wijziging van diverse koninklijke besluiten naar aanleiding van die inwerkingtredingen » stelt de datum van inwerkingtreding van de bepaling betreffende de zetel van het vredegerecht te Westerlo vast op 1 oktober 2019.

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

Wat de ontvankelijkheid van de door de Ministerraad in de zaak nr. 6970 ingediende memories betreft

B.4. De verzoekende partijen in de zaak nr. 6970 voeren aan dat de door de Ministerraad in die zaak ingediende memories nietig zijn, omdat die memories in het Nederlands zijn opgesteld.

B.5.1. De verzoekschriften in de zaken nrs. 6962 en 6969 zijn opgesteld in het Nederlands; het verzoekschrift in de zaak nr. 6970 is opgesteld in het Frans.

B.5.2. Bij beschikking van 5 juli 2018 heeft het Hof beslist de zaken nrs. 6962, 6969 en 6970 samen te voegen.

B.5.3. De Ministerraad heeft zijn standpunt over de samengevoegde zaken uiteengezet in één enkele memorie en één enkele memorie van antwoord. Beide memories zijn opgesteld in de Nederlandse taal.

B.5.4. Krachtens artikel 62, tweede lid, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, dient de Ministerraad in zijn akten en verklaringen gebruik te maken van het Nederlands of het Frans, naar gelang van de regels bepaald in artikel 17, § 1, van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, dat bepaalt :

« § 1. In zijn binnendiensten, in zijn betrekkingen met de diensten waaronder hij ressorteert en in zijn betrekkingen met de andere diensten van Brussel-Hoofdstad gebruikt iedere plaatselijke dienst, die in Brussel-Hoofdstad gevestigd is, zonder een beroep op vertalers te doen, het Nederlands of het Frans, volgens navolgend onderscheid :

A. Indien de zaak gelocaliseerd of localiseerbaar is :

1° uitsluitend in het Nederlandse of in het Franse taalgebied : de taal van dat gebied;

2° tegelijk in Brussel-Hoofdstad en in het Nederlandse of het Franse taalgebied : de taal van dat gebied;

3° tegelijk in het Nederlandse en in het Franse taalgebied : de taal van het gebied waar de zaak haar oorsprong vindt;

4° tegelijk in het Nederlandse en in het Franse taalgebied en in Brussel-Hoofdstad, wanneer zij haar oorsprong vindt in een van de eerste twee gebieden : de taal van dat gebied;

5° tegelijk in het Nederlandse en in het Franse taalgebied en in Brussel-Hoofdstad, wanneer zij haar oorsprong vindt in deze laatste : de hierna onder B voorgeschreven taal;

6° uitsluitend in Brussel-Hoofdstad de hierna onder B voorgeschreven taal;

B. Indien de zaak niet gelocaliseerd of niet localiseerbaar is en :

1° een ambtenaar van de dienst betreft : de taal van diens toelatingsexamen of bij ontstentenis van zulk examen de taal van de groep waartoe betrokkene behoort op grond van zijn hoofdtaal;

2° door een particulier is ingediend : de door deze gebruikte taal;

3° geen van de gevallen onder 1° en 2° zich voordoet : de taal van het toelatingsexamen van de ambtenaar aan wie de zaak wordt opgedragen. Indien de ambtenaar geen toelatingsexamen heeft afgelegd, gebruikt hij zijn hoofdtaal ».

B.5.5. Vermits het beroep in de zaak nr. 6970 gericht is tegen de bepalingen van de wet van 25 december 2017 die de zetel van het vrederecht te Kraainem in het gerechtelijk kanton bestaande uit de gemeenten Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode en Wezembeek-Oppem opheffen, en vermits het voormelde kanton gelegen is in het Nederlandse taalgebied en de verzoekende partijen gedomicilieerd zijn in gemeenten gelegen in dat taalgebied, is de zaak nr. 6970 uitsluitend gelokaliseerd in het Nederlandse taalgebied, zodat de memories van de Ministerraad in die zaak, overeenkomstig artikel 17, § 1, A, 1°, van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, in de Nederlandse taal dienden te worden opgesteld.

B.5.6. De exceptie wordt verworpen.

Wat het belang van de verzoekende partijen betreft

B.6.1. De Ministerraad betwist het belang van de verzoekende partijen in de zaken nrs. 6962, 6969 en 6970 bij hun beroep.

B.6.2. De Grondwet en de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof vereisen dat elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die een beroep tot vernietiging instelt, doet blijken van een belang. Van het vereiste belang doen slechts blijken de personen wier situatie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt.

B.6.3. Ter staving van hun belang voeren alle verzoekende partijen, onder meer, aan dat de bestreden bepalingen met zich meebrengen dat zij, wanneer zij zich dienen te begeven naar het vrederecht in hun kanton, zich verder dienen te verplaatsen dan voorheen. De verzoekende partij in de zaak nr. 6962 beroept zich daarbij op haar hoedanigheid van rechtsonderhorige en van advocaat. De verzoekende partijen in de zaak nr. 6969, die gemeenten zijn, en de verzoekende partijen in de zaak nr. 6970, die natuurlijke personen zijn, beroepen zich in dit kader op hun hoedanigheid van rechtsonderhorige.

B.7.1. In hun hoedanigheid van rechtzoekende kunnen alle verzoekende partijen betrokken geraken in geschillen die tot de bevoegdheid van de vrederechter behoren, en kunnen zij derhalve rechtstreeks en ongunstig worden geraakt door de door hen bestreden bepalingen, die wijzigingen aanbrengen op het vlak van de plaats waar de zetel van het vredegerecht is gevestigd. Zij doen derhalve blijken van het vereiste belang om de vernietiging van de door hen bestreden bepalingen te vorderen.

B.7.2. De exceptie wordt verworpen.

Ten gronde

In de zaak nr. 6962

B.8. Het eerste en het tweede middel in de zaak nr. 6962 zijn afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat de bestreden bepaling, zonder redelijke verantwoording, de zetel van het in die bepaling bedoelde gerechtelijk kanton toewijst aan de gemeente Westerlo in plaats van aan de stad Herentals, waardoor de inwoners van Herentals worden gediscrimineerd ten aanzien van de inwoners van Westerlo (eerste middel) en ten aanzien van de overige inwoners van het Rijk (tweede middel).

B.9. Vóór de wijzigingen doorgevoerd bij de bestreden bepaling, bestond het gerechtelijk kanton Herentals uit de stad Herentals en de gemeenten Grobbendonk, Herenthout, Olen en Vorselaar. Het gerechtelijk kanton Westerlo bestond vóór die wijzigingen uit de gemeenten Herselt, Hulshout, Laakdal en Westerlo.

De bestreden bepaling voorziet in een gerechtelijk kanton bestaande uit de stad Herentals en de gemeenten Grobbendonk, Olen, Vorselaar, Herselt, Laakdal en Westerlo. De voorheen tot het kanton Herentals behorende gemeente Herenthout werd toegevoegd aan het kanton Heist-op-den-Berg.

B.10. De kritiek van de verzoekende partij in de zaak nr. 6962 heeft geen betrekking op de nieuwe indeling van de desbetreffende gerechtelijke kantons, maar op de vestiging van de zetel van het in de bestreden bepaling bedoelde kanton in Westerlo.

B.11. Onder voorbehoud van een kennelijk onredelijke beoordeling, behoort het tot de beoordelingsbevoegdheid van de wetgever de indeling van de gerechtelijke kantons en de plaats van de zetel van het vredegerecht in die kantons te bepalen.

B.12.1. Zoals is vermeld in B.1, heeft de wetgever met de wet van 25 december 2017 de kaart van de gerechtelijke kantons willen hertekenen, met het oog op een efficiëntere werking van de vredegerichten en een betere werklastverdeling.

Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat hij daarbij rekening heeft gehouden met « tal van criteria die elkaar aanvullen en doorkruisen », zoals « de werklast, het inwonersaantal, de aanwezigheid van instellingen voor geesteszieken, de ligging, de staat en het statuut van de bestaande gebouwen, de economische activiteit in de regio, de oppervlakte van het grondgebied van de betrokken gemeenten, de taalwetgeving en het personeel » (*Parl. St.*, Kamer, 2017-2018, DOC 54-2695/001, pp. 5-6). Hij is daarbij ook ervan uitgegaan dat « afhankelijk van de specifieke en globale afweging van de verschillende criteria [...] bij sommige kantons noodzakelijkerwijze het ene [criterium] iets meer [zal] doorwegen dan het andere » (*ibid.*, p. 6).

B.12.2. Met betrekking tot de keuze om de zetel van het vredegerecht van het in de bestreden bepaling bedoelde gerechtelijk kanton te vestigen in Westerlo, vermeldt de parlementaire voorbereiding :

« *De minister van Justitie* [...] legt uit dat de keuze voor het behoud van het vredegerecht van Westerlo ten nadele van dat van Herentals werd bepaald door de gebouweninfrastructuur. Er wordt uitgelegd dat het vredegerecht van Westerlo gehuisvest is in een gebouw in eigendom van de Staat dat bovendien recent werd gerenoveerd door de Regie der Gebouwen. In Herentals heeft het vredegerecht zijn intrek genomen in een gehuurd gebouw dat evenwel niet voldoende ruim en aangepast is om alle personeelsleden en dossiers in onder te brengen. Daar wordt ook nog aan toegevoegd dat de vrederechters van Herentals en Westerlo de pensioenleeftijd naderen. Ook dat heeft een rol gespeeld bij de keuze » (*Parl. St.*, Kamer, 2017-2018, DOC 54-2695/009, p. 4).

B.12.3. Daaruit blijkt dat de keuze om de zetel van het vredegerecht van het desbetreffende kanton te vestigen in Westerlo onder meer is ingegeven door de staat en het statuut van de beschikbare gebouwen in het kanton.

B.13. Rekening houdend met de beoordelingsvrijheid waarover de wetgever ter zake beschikt en met de door die laatste nagestreefde doelstellingen, kan de door de staat en het statuut van de beschikbare gebouwen ingegeven keuze om de zetel van het vrederecht te vestigen in Westerlo niet als kennelijk onredelijk worden beschouwd. Voor het overige is het inherent aan een maatregel waarmee de plaats van de zetel van het vrederecht in een gerechtelijk kanton wordt bepaald dat sommige rechtzoekenden zich verder dienen te verplaatsen dan anderen om een zitting van de vrederechter bij te wonen. Zulk een verschil in behandeling vormt op zich geen schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

B.14. Het eerste en het tweede middel in de zaak nr. 6962 zijn niet gegrond.

In de zaken nrs. 6969 en 6970

B.15. Het enige middel in de zaken nrs. 6969 en 6970 is afgeleid uit de schending van de artikelen 10, 11 en 13 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 4, laatste lid, en 157bis ervan, met de artikelen 6 en 13 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 14 van het Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, doordat de bestreden bepalingen de zetel van het vrederecht te Kraainem opheffen.

B.16.1. In een eerste onderdeel van het middel voeren de verzoekende partijen aan dat de bestreden wet, door voor alle gerechtelijke kantons waarin er meerdere zetels van het vrederecht waren, te bepalen dat er voortaan slechts één zetel van het vrederecht is, zonder redelijke verantwoording, de volgende situaties, die naar hun oordeel wezenlijk verschillend zijn, op een gelijke wijze behandelen : enerzijds, de situatie van de rechtsonderhorigen van het vrederecht te Sint-Genesius-Rode, voor wie een bijzondere taalregeling geldt die slechts kan worden gewijzigd door middel van een wet aangenomen met een bijzondere meerderheid en, anderzijds, de situatie van de rechtsonderhorigen van andere vrederechten voor wie geen bijzondere taalregeling geldt.

B.16.2. In zoverre de verzoekende partijen, in het kader van het eerste onderdeel van hun middel, in hun memorie van antwoord eveneens een verschil in behandeling tussen inwoners van faciliteitengemeenten bekritisieren, dient die grief, zoals de Ministerraad opwerpt, te worden aangemerkt als een nieuw middel, dat krachtens artikel 85 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof niet ontvankelijk is.

B.17. Het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie sluit niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Dat beginsel verzet er zich overigens tegen dat categorieën van personen, die zich ten aanzien van de betwiste maatregel in wezenlijk verschillende situaties bevinden, op identieke wijze worden behandeld, zonder dat daarvoor een redelijke verantwoording bestaat.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie is geschonden wanneer vaststaat dat geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.18. Vóór de wijzigingen doorgevoerd bij de bestreden bepalingen, telde het gerechtelijk kanton bestaande uit de gemeenten Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode en Wezembeek-Oppem, twee zetels van het vredegerecht, één te Sint-Genesius-Rode en één te Kraainem.

Zoals blijkt uit de in B.1 aangehaalde parlementaire voorbereiding, heeft de wetgever een « centralisering [willen verwezenlijken] naar één zetel voor de kantons met twee of meer zetels ». Om die reden werd beslist om de zetel te Kraainem in het voormelde kanton op te heffen.

B.19.1. Artikel 157*bis* van de Grondwet bepaalt :

« De essentiële elementen van de hervorming met betrekking tot het gebruik der talen in gerechtszaken in het gerechtelijk arrondissement Brussel, alsook de ermee overeenstemmende aspecten inzake het parket, de zetel en het rechtsgebied, kunnen niet worden gewijzigd dan bij een wet aangenomen met de in artikel 4, laatste lid, bepaalde meerderheid ».

Die bepaling is in werking getreden op 31 maart 2014 (artikel 41 van de wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staatshervorming inzake de aangelegenheden bedoeld in artikel 77 van de Grondwet).

B.19.2. De « essentiële elementen » waarvan sprake in de voormelde grondwetsbepaling worden opgesomd in de toelichting bij het voorstel tot herziening van de Grondwet, dat tot die bepaling heeft geleid :

« De essentiële elementen van de hervorming van het gerechtelijk arrondissement Brussel, die enkel gewijzigd zullen kunnen worden bij een bijzondere wet, aangenomen met de in artikel 4, laatste lid, bepaalde meerderheid, zijn :

1° de regels betreffende de wijziging van taal of de verwijzing naar een rechtscollege van de andere taalrol op eenzijdig verzoek of bij gemeenschappelijk akkoord volgens de bij de wet bepaalde modaliteiten, met name :

- de huidige bij wet voorziene mogelijkheden om te verzoeken om in het gerechtelijk arrondissement Brussel van taal te veranderen zullen behouden blijven, maar in voorkomend geval zal deze vraag in een vraag tot doorverwijzing worden omgezet, rekening houdend met de ontubbeling van de rechtscolleges;

- in burgerlijke zaken, zal voor de verweerders die hun woonplaats hebben in de 6 randgemeenten of in de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de appreciatiebevoegdheid van de rechter in het kader van een aanvraag tot taalwijziging en/of doorverwijzing voor alle rechtscolleges beperkt zijn tot de volgende twee motieven : wanneer de taalverandering tegengesteld is aan de taal van de meerderheid van de pertinente dossierstukken of aan de taal van de arbeidsverhouding. Voor de administratieve autoriteiten blijft de situatie ongewijzigd en blijven zij, wanneer ze een aanvraag indienen om te veranderen van taal of om door te verwijzen, onderworpen aan de op de taalkennis gebaseerde appreciatiebevoegdheid van de magistraat;

- voor de Nederlandstalige of Franstalige rechtscolleges van het gerechtelijk arrondissement Brussel kunnen de partijen in gemeenschappelijk akkoord vragen om van taal te veranderen of om te worden doorverwezen. De rechter doet ambtshalve recht aan deze vraag door onmiddellijk een beslissing uit te spreken.

2° De regels betreffende de vrijwillige verschijning voor de rechtbank van de taal van hun keuze, met name dat, wanneer de partijen in een van de 54 gemeenten van het gerechtelijk arrondissement Brussel gedomicilieerd zijn en indien zij, na het ontstaan van het geschil, een onderlinge overeenstemming bereiken voor wat de taal van de rechtspleging betreft, zij krachtens artikel 706 van het Gerechtelijk Wetboek vrijwillig voor de bevoegde Nederlandstalige of Franstalige rechtbanken van hun keuze verschijnen of er een gezamenlijk verzoekschrift indienen, volgens de voorwaarden bepaald in de wet.

3° De detachering van functioneel tweetalige Franstalige magistraten van het parket van Brussel naar dat van Halle-Vilvoorde met het oog op het prioritair behandelen van Franstalige zaken, onder de bij de wet voorziene voorwaarden, met name dat zij deze zaken prioritair behandelen zodra de verdachte voor de Franse taal heeft gekozen en dat zij onder het gezag staan van de procureur des Konings van Halle-Vilvoorde wat de uitvoering van het strafrechtelijk beleid betreft, maar onder het hiërarchisch gezag van de procureur des Konings van Brussel.

4° Het rechtstreeks beroepsrecht en met volle rechtsmacht in geval van schending van deze rechten en procedurele waarborgen, onder de voorwaarden voorzien bij de wet, met name dat de wet zal bepalen dat de verenigde Franstalige en Nederlandstalige arrondissementsrechtbanken kennis zullen nemen van dit beroep, volgens een procedure zoals in kort geding, dat bij staking van stemmen de stem van de voorzitter doorslaggevend is en dat het voorzitterschap van dit rechtscollege alternerend wordt waargenomen door een Franstalige en een Nederlandstalige magistraat.

5° Het behoud van het territoriaal rechtsgebied van de rechtscolleges van het gerechtelijk arrondissement Brussel, omvattende de 54 gemeenten, zoals op heden voorzien bij de wet.

6° Het behoud van het territoriaal rechtsgebied van de twee parketten van het gerechtelijk arrondissement Brussel, zoals bepaald bij de wet, met name dat het parket wordt gesplitst in een parket van Brussel bevoegd voor het grondgebied van de 19 gemeenten van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en een parket van Halle-Vilvoorde bevoegd voor het grondgebied van Halle-Vilvoorde.

7° De oprichting van het coördinatiecomité en de regels om het overleg tussen het parket van Brussel en het parket van Halle-Vilvoorde te verzekeren, onder de voorwaarden voorzien bij de wet » (*Parl. St.*, Kamer, 2011-2012, DOC 53-2141/001, pp. 4-5).

B.19.3. De hervorming met betrekking tot het gebruik der talen in gerechtszaken in het gerechtelijk arrondissement Brussel, waarvan sprake in artikel 157*bis* van de Grondwet, werd doorgevoerd bij de wet van 19 juli 2012 « betreffende de hervorming van het gerechtelijk arrondissement Brussel ».

De omstandigheid dat de desbetreffende hervorming werd doorgevoerd bij de wet van 19 juli 2012, houdt niet in dat alle bepalingen van die wet dienen te worden beschouwd als zijnde essentiële elementen in de zin van artikel 157*bis* van de Grondwet. Uit de voormelde parlementaire voorbereiding blijkt, integendeel, dat die essentiële elementen beperkt zijn tot de in B.19.2 aangehaalde elementen (*Parl. St.*, Kamer, 2011-2012, DOC 53-2141/003, p. 4, en *Parl. St.*, Senaat, 2011-2012, nr. 5-1673/3, p. 9).

B.20.1. Artikel 7*bis* van de wet van 15 juni 1935 « op het gebruik der talen in gerechtszaken », zoals vervangen bij artikel 51 van de voormelde wet van 19 juli 2012, bepaalde vóór de wijzigingen doorgevoerd bij de bestreden bepalingen :

« § 1. Voor de vredegerichten van Kraainem, Sint-Genesius-Rode en Meise kan de verweerder met woonplaats te Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel, Wezembeek-Oppem vragen dat de rechtspleging in de Franse taal wordt voortgezet, voor alle verweer en alle exceptie, zelfs van onbevoegdheid.

De in het eerste lid bedoelde aanvraag wordt mondeling gedaan door de verweerder die in persoon verschijnt. Ze wordt schriftelijk ingediend wanneer de verweerder bij lasthebber verschijnt.

De rechter doet op staande voet uitspraak. Hij kan het verzoek tot verandering van taal slechts om een van de twee volgende redenen weigeren :

- wanneer dit verzoek tegengesteld is aan de taal van de meerderheid van de pertinente dossierstukken;
- wanneer dit verzoek tegengesteld is aan de taal van de arbeidsverhouding.

Zijn beslissing wordt met redenen omkleed en wordt zo snel mogelijk bij gerechtsbrief of per fax ter kennis gegeven. Indien er binnen de in artikel 23*quater* bedoelde termijn geen beroep wordt ingesteld, wordt de beslissing uitvoerbaar op de minuut en voor registratie, zonder andere rechtspleging noch vormvereisten.

§ 2. De in § 1 omschreven regels zijn eveneens van toepassing op de politierechtbanken te Halle en te Vilvoorde, die zitting houden in de aangelegenheden bedoeld in artikel 601*bis* van het Gerechtelijk Wetboek.

In dat geval draagt de rechter de zaak over aan de Franstalige politierechtbank te Brussel ».

B.20.2. Het bestreden artikel 6 van de wet van 25 december 2017 vervangt in het voormelde artikel 7*bis*, § 1, eerste lid, weliswaar de woorden « Voor de vredegerichten van Kraainem, Sint-Genesius-Rode » door de woorden « Voor de vredegerichten van Sint-Genesius-Rode », maar brengt geen wijzigingen aan in de in die laatste bepaling vervatte regels inzake het taalgebruik die gelden voor de verweerders met woonplaats te Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel en Wezembeek-Oppem. De overige door de verzoekende partijen in de zaken nrs. 6969 en 6970 bestreden bepalingen wijzigen evenmin die regels.

B.20.3. De bestreden bepalingen beperken er zich toe de zetel van het vrederecht te Kraainem op te heffen, en de wettelijke bepalingen waarin wordt verwezen naar die zetel dienovereenkomstig aan te passen.

B.21. Het bestaan van een zetel van het vrederecht te Kraainem vormt op zich geen essentieel element van de hervorming met betrekking tot het gebruik der talen in gerechtszaken in het gerechtelijk arrondissement Brussel, in de zin van artikel 157*bis* van de Grondwet.

Het opheffen van die zetel dient bijgevolg niet te gebeuren door middel van een wet aangenomen met de in artikel 4, laatste lid, van de Grondwet bepaalde meerderheid.

B.22. Gelet op het voorgaande, bevinden de rechtsonderhorigen van het vrederecht te Sint-Genesius-Rode, enerzijds, en de rechtsonderhorigen van andere vrederechten, anderzijds, zich, ten aanzien van de maatregel die beoogt voor alle gerechtelijke kantons waarin er meerdere zetels van het vrederecht waren, te bepalen dat er voortaan slechts één zetel van het vrederecht is, niet in een wezenlijk verschillende situatie. Ten aanzien van die maatregel vermocht de wetgever aldus van oordeel te zijn dat beide categorieën van rechtsonderhorigen gelijk kunnen worden behandeld.

B.23. Het enige middel in de zaken nrs. 6969 en 6970, in zijn eerste onderdeel, is niet gegrond.

B.24. In een tweede onderdeel van het middel voeren de verzoekende partijen aan dat de bestreden bepalingen, door de opheffing van de zetel van het vrederecht te Kraainem, op een onevenredige wijze afbreuk doen aan het recht op toegang tot een rechter, zoals gewaarborgd bij de in het middel vermelde grondwets- en verdragsbepalingen.

B.25.1. Artikel 13 van de Grondwet bepaalt :

« Niemand kan tegen zijn wil worden afgetrokken van de rechter die de wet hem toekent ».

B.25.2. Dat artikel houdt een recht in op toegang tot de bevoegde rechter. Dat recht zou inhoudsloos zijn indien niet voldaan is aan de vereisten van het eerlijk proces dat onder meer wordt gewaarborgd in artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

B.25.3. Artikel 13 van de Grondwet verhindert de wetgever op zich niet over te gaan tot een nieuwe afbakening van het rechtsgebied van de gerechtelijke kantons en tot een nieuwe aanwijzing van de zetels van de vredegerichten in die kantons, die worden verantwoord door een streven naar een efficiëntere werking van de vredegerichten en een betere werklastverdeling.

B.26. Zoals is vermeld in B.13, is het inherent aan een maatregel waarmee de plaats van de zetel van het vredegerecht in een gerechtelijk kanton wordt bepaald, dat sommige rechtzoekenden zich verder dienen te verplaatsen dan anderen om een zitting van de vrederechter bij te wonen, en vormt zulk een verschil in behandeling op zich geen schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Rekening houdend met de door de wetgever nagestreefde doelstellingen en gelet op de relatief beperkte omvang van de rechtsgebieden van de gerechtelijke kantons, leidt de opheffing van de zetel van het vredegerecht te Kraainem voor de rechtzoekenden die zich ten gevolge van die maatregel verder dienen te verplaatsen dan voorheen om een zitting van de vrederechter bij te wonen, evenmin tot een onevenredige beperking van het recht op toegang tot de rechter, zoals gewaarborgd bij de in het middel vermelde grondwets- en verdragsbepalingen.

B.27. Het enige middel in de zaken nrs. 6969 en 6970, in zijn tweede onderdeel, is niet gegrond.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt de beroepen.

Aldus gewezen in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 7 november 2019.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Alen